

Exploatering av jordbruksmark 2011–2015

- Under perioden 2011–2015 exploaterades ca 3 000 hektar jordbruksmark. Det är samma storleksordning som föregående femårsperiod.
- Störst exploatering har skett i Skåne. Störst ökning i areal jämfört med föregående femårsperiod har skett i Östergötland.
- Jordbruksmarken exploateras främst för att bygga bostäder.

Exploatering av jordbruksmark 2011–2015

I denna rapport presenteras data för hur exploatering av jordbruksmark skett under åren 2011–2015. Rapporten har granskats översiktligt av Jordbruksverket. Författarna ansvarar för resultat och analyser.

Miljöanalysenheten
Kontaktperson: John Andersson

Författare
Greger Lindeberg
Tobias Edman
Jerker Moström
Stefan Svanström

Omslagsbild
Perry Nordeng

Förord

I detta avsnitt sammanfattar Jordbruksverket rapporten och ger en bakgrund till frågan om exploatering av jordbruksmark. Jordbruksverket arbetar med frågan inom ramen för sitt övergripande uppdrag och med koppling till miljömålet Ett rikt odlingslandskap.

Statistik för exploatering av jordbruksmark

Rapporten visar att jordbruksmark exploateras i samma omfattning som tidigare. Den totala exploateringen åren 2011–2015 ligger på 2 916 hektar jämfört med den föregående perioden 2005–2010 då motsvarande siffra var 3 014 hektar.

Störst areal jordbruksmark exploateras i Skåne - 672 hektar, Västra Götaland - 439 hektar och Östergötland - 321 hektar. Detta är län som har mycket jordbruksmark. Ser man till exploaterad jordbruksmark i relation till den totala arealen jordbruksmark i länet är det Halland som har högsta exploatering med 1,7 promille. På kommunnivå är det Linköping som har exploaterat mest jordbruksmark 118 hektar och som andel av jordbruksmarken har Järfälla exploaterat 3,82 procent.

Det främsta skälet till att exploatera jordbruksmark är för att bygga bostäder. Under samma period har det totala bostadsbyggandet ökat något.

Exploatering av jordbruksmark

Med exploatering av jordbruksmark menas att bygga på marken eller använda den på ett sätt som gör att det inte går att odla där igen. De främsta orsakerna till exploatering är byggande av bostäder, industrilokaler av olika slag, vägar, järnvägar och täkter.

Exploatering av jordbruksmark är permanenta vilket innebär att marken inte kan användas för livsmedelsproduktion i framtiden. Vid en exploatering är ofta första steget att ta bort det översta matjordslagret och sedan följer att man täcker marken med byggnader, asfalt eller annat material. Denna process kallas på engelska för "soil sealing" och har uppmärksammats internationellt av bland annat FAO och EU-kommissionen.

Jordbruksmarken är en naturresurs som om den förvaltas rätt kan förse oss med livsmedel under lång tid framåt. Det långa tidsperspektivet innebär en utmaning när andra intressen, såsom byggande av bostäder och infrastruktur, har mera direkta och omedelbara behov.

Ett rikt odlingslandskap

Jordbruksverket är ansvarig myndighet för miljömålet Ett rikt odlingslandskap. Miljömålet syftar till att bevara jordbruksmarkens långsiktiga produktionsförmåga och odlingslandskapets variationsrikedom samt dess natur- och kulturvärden.

En av de indikatorer som används för att mäta hur det går för arbetet med miljömålet är arealen åkermark. Trenden är en långsam minskning och minskningstakten är störst i Norrland och i delar av södra Sveriges skogsbygder. Mellan 2011 och 2015 minskade arealen åkermark med ca 30 000 hektar. Enlig statistik i denna rapport stod exploatering för mindre än 10 procent av den totala minskningen av åkermarken. Den övriga delen är framför allt mark som inte längre brukas och som långsamt växer igen så det

småningom blir skog. Skillnaden är att denna mark kan bli åkermark igen utan alltför stora insatser om det skulle behövas i framtiden.

Lagstiftningen

I Sverige är det kommunerna som sköter den fysiska planeringen. Plan- och bygglagen och miljöbalken är två viktiga regelverk i detta avseende.

Lagstiftning om jordbruksmark finns i miljöbalkens tredje kapitel fjärde paragraf.

Miljöbalken 3 kap 4 §:

Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse.

Brukningvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

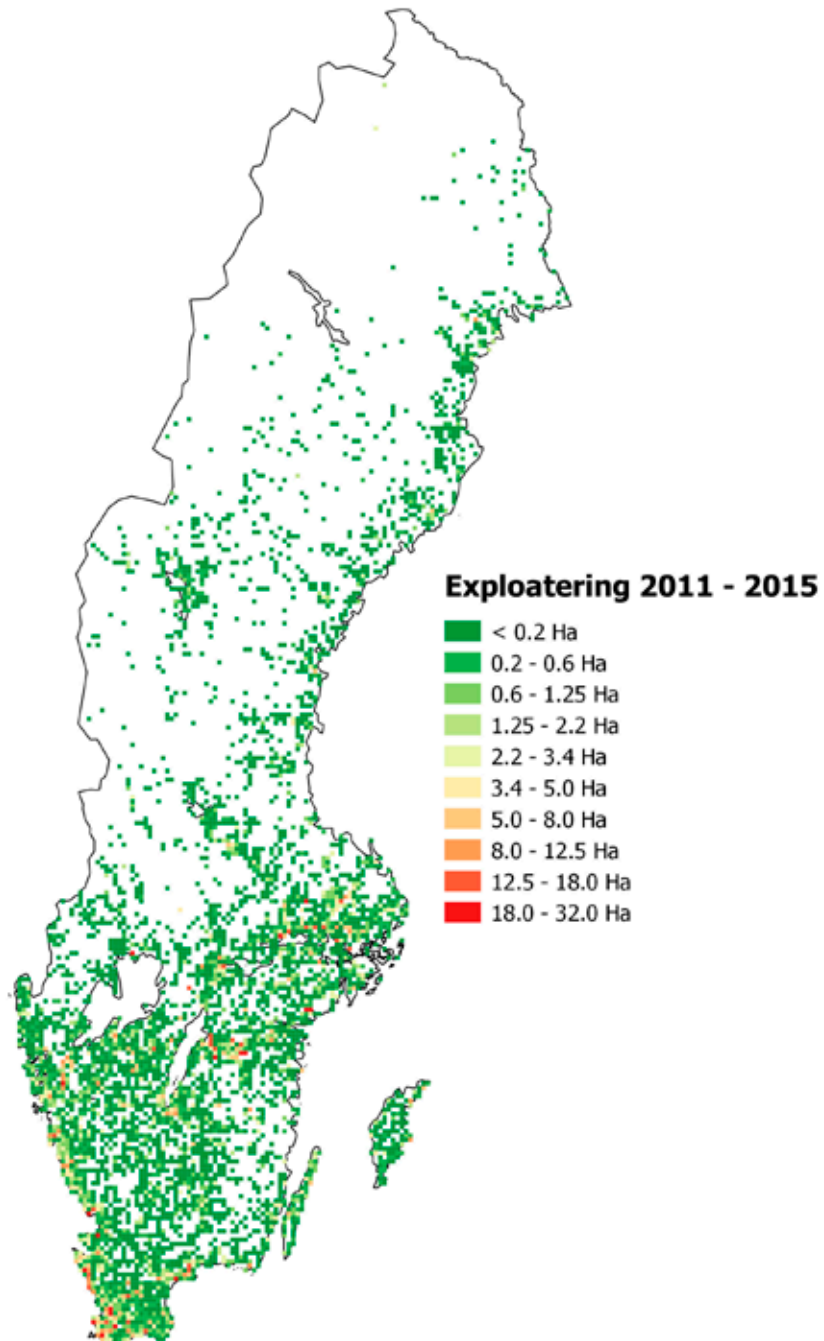
Jordbruksverket har i tidigare studie, Väsentligt samhällsintresse? Jordbruksmarken i kommunernas fysiska planering (SJV Rapport 2013:35), konstaterat att kommunerna inte alltid genomför en avvägning enligt miljöbalkens regler.

Om rapporten

Jordbruksverket tog 2013 fram en metod för att kvantifiera exploatering av jordbruksmark. Metoden presenterades i rapporten -Exploatering av jordbruksmark 2006–2010, (SJV Rapport 2013:3) och den innehöll också data för detta intervall. Denna rapport är en upprepning där samma metod använts vilket medför att jämförelser mellan de två tidsserierna låter sig göras.

Rapporten har granskats översiktligt av Jordbruksverket. Författarna ansvarar för resultat och analyser.

Sammanfattning

Under perioden 2011–2015 exploaterades ca 3 000 hektar jordbruksmark. Det är samma storleksordning som föregående femårsperiod.

Störst exploatering har skett i Skåne. Störst ökning i areal jämfört med föregående femårsperiod har skett i Östergötland.

Jordbruksmarken exploateras främst för att bygga bostäder.

Innehåll

1	Bakgrund och syfte	11
2	Genomförande och metod.....	11
2.1	Indata	12
2.2	Blockdatabasen.....	12
2.3	Byggnader	12
2.4	Täkter.....	13
2.5	Golfbanor.....	13
2.6	Vindkraftverk	13
2.7	Vägar.....	14
2.8	Järnvägar.....	14
2.9	Databearbetning och analyser	15
3	Resultat.....	19
3.1	Exploateringen av jordbruksmark minskar svagt	19
3.2	Regionala mönster och typ av exploatering	20
3.3	Övriga undersökta exploateringskategorier	24
3.4	Stor variation mellan kommuner	25
3.5	Exploatering i och omkring tätorter.....	26
4	Diskussion och slutsatser	27
5	Bilaga 1	28

1 Bakgrund och syfte

Den svenska jordbruksmarken är i vissa områden utsatt för ett hårt exploateringsstryck. Att återföra jordbruksmark till livsmedelsproduktion är, om den exploaterats för bebyggelse- eller infrastrukturändamål, i det närmaste omöjligt. Exploatering påverkar också biologisk mångfald, kulturmiljön och det öppna landskapet. Detta gäller inte bara betesmarker utan i hög grad även åkermarken. Bebyggs åkermarken i områden där åkermark är en bristvara kan detta få negativa följder för den biologiska mångfalden eftersom fragmenteringen av landskapet ökar. Risken är också stor att kulturspåren tas bort eller mister sitt sammanhang. En utbyggnad av tätorter kan också leda till sämre möjlighet till rekreation om det öppna landskapet försvinner. Vägar och järnvägar kan fungera som barriärer och förhindra åtkomst till naturen för människor, de begränsar även det naturliga rörelsemönstret för djur.

Syftet med denna rapport är att redovisa hur stor del av jordbruksmarken som exploaterats under perioden 2011–2015. Denna studie är den tredje i raden som genomförts med likartad metodik för att följa upp exploatering av jordbruksmark. De två tidigare studierna omfattade perioderna 1998–2005 respektive 2006–2010.

Statistiken som tagit fram i studien redovisas dels samlat för riket och dels nedbruten på läns- och kommunnivå. Den exploaterade arealen redovisas för varje år mellan 2011–2015 samt som en summering för hela perioden. Den årliga exploateringen är av intresse för att kunna följa exploateringstrenden över tid. Den exploaterade arealen delas även upp så att det går att följa hur den exploaterade arealen fördelar sig på åkermark respektive ängs- och betesmark.

Metoden som använts följer den metod som användes i rapporten ”Exploatering av jordbruksmark 2006–2010” utgiven av Jordbruksverket. Samtliga byggnads- och infrastrukturobjekt som finns i registerdata från perioden 2011–2015 redovisas i denna rapport. Den tidigare studien visade att mer än 80 procent av arealen redovisades på årsbasis med den valda metoden. Skälet till att det inte går att nå en 100-procentig överensstämmelse beror på eftersläpning i registerdata.

2 Genomförande och metod

Data	Typ	Upphov
Byggnadspolygoner från fastighetskartan	Ytor	Lantmäteriet
Fastighetsregistrets byggnadsdel (Tabell 50A)	Tabelldata	Lantmäteriet
Blockdatabasen från ingången av 2011 (uttagen november 2011)	Ytor	Jordbruksverket
Fastighetskartans skikt för fastighetsavgränsningar	Ytor	Lantmäteriet
Fastighetskartans skikt för markanvändning	Ytor	Lantmäteriet
Nationell vägdata (NVDB)	Linjer	Trafikverket
Databas över järnvägar (JVDB)	Linjer	Trafikverket
Årsvisa (2010 – 2015) mosaiker av satellitbilder	Karttjänst	Skogsstyrelsen
Täktverksamhet	Ytor	SCB
Golfbanor	Ytor	SCB
Vindkraftverk	Punkter	Länsstyrelsen

* Exploatering av jordbruksmark 2006-2010. Rapport 2013:3, Jordbruksverket.

2.1 Indata

Indata till denna studie kommer uteslutande från statliga och regionala myndigheters databaser (Tabell 1).

2.2 Blockdatabasen

Blockdatabasen är en vektorbaserad databas som innehåller uppgifter om områden som är jordbruksmark enligt EU:s definitioner. Uppgifterna i databasen ligger till grund för ansökningarna om jordbrukarstöd. Jordbruksverket ansvarar för ajourhållning av databasen. Ett block är ett avgränsat område med jordbruksmark antingen innehållande åkermark eller betesmark. Blocket avgränsas av fasta avgränsningar så som vägar, stenvägar, skog, bebyggelse, diken och sjöar. Blocket kan också avgränsas av församlingsgränser eller regiongränser. Fram till den stora ajourhållningen 2008-2011 justerades gränserna för jordbruksblock när det ansågs finnas behov för justeringen. Blockdatabasen som användes i denna studie representerar status vid ingången av 2011.

2.3 Byggnader

Källdata för beräkning av jordbruksmark som exploaterats genom bebyggelse utgörs av Fastighetsregistrets byggnadsdel, fortsättningsvis benämnt som "Byggnadsregistret". Byggnadsregistret innehåller landets samtliga byggnader, såväl bostadshus som ekonomibygnader och andra typer av bebyggelse. Efter en uppbyggnadsfas var Byggnadsregistret från och med år 2011 komplett. Ett välkänt problem med registret är att många byggnader saknar byggår, främst byggnader som inte utgör bostadsbyggnader, vilket försvårar användning av registret för att exempelvis tidsbestämma tidpunkten för exploatering av en viss markyta. SCB har dock utvecklat en metod för tidsbestämning av samtliga byggnader i registret genom parvisa jämförelser med tidigare registerversioner. SCB har kompletta årsversioner av Byggnadsregistret från och med 2011.

I studien har den totala byggnadspopulationen i registret enligt 1 januari 2016 varit utgångspunkten. Byggnadspopulationen per 2016-01-01 har sedan jämförts med alla tidigare registerversioner tillbaka till 2011. Byggnaderna har tidsatts efter det år då de först uppträder i registret. Byggnader som återfunnits redan i 2011-års registerversion räknas som befintliga och antas ha funnits redan vid ingången av studieperioden.

De byggnader som inte fanns med i 2011-års registerversion, och därmed antas ha tillkommit därefter, har valts ut och matchats med hjälp av byggnadsidentiteten mot byggnadspolygoner från 2016-års fastighetskarta för vidare analys mot Blockdatabasen.

Osäkerhet

Bedömningen är att metoden avsevärt förbättrar kvaliteten i beräkningarna eftersom en betydande andel av byggnaderna i registret saknar uppgifter om byggår (ca 67 procent vid utgången av år 2015). Den främsta osäkerheten består i att det kan finnas eftersläpningar i inrapporteringen till Byggnadsregistret vilket gör att en byggnad kan uppträda ett eller flera år efter att byggnaden de facto färdigställts. Detta problem gäller även om det angivna byggåret används eftersom det finns viss oklarhet kring vad byggåret representerar (färdig eller påbörjad byggnad). Stickprovskontroller mot årsversioner av ortofoton visar god samstämmighet mellan SCB:s registerbaserade datering av byggnader och den verkliga tidpunkten för byggnadernas tillkomsttid. Dock kommer det alltid finnas en viss eftersläpning i registret som gör att den verk-

liga exploateringen har skett året innan det registreras. Därför kan man betrakta den årsvisa exploateringen som en sorts glidande medelvärde.

2.4 Täkter

Källdata för beräkning av exploatering av jordbruksmark i form av täktverksamhet utgörs av SCB:s data över täktområden (ytor). SCB:s täktdata är en kombination av uppgifter om täktområden som extraherats ur Lantmäteriets Fastighetskarta i kombination med uppgifter om aktiva ballast-, jord- och torvtäkter från SGU samt manuella kompletteringar utifrån uppgifter om koncessioner i kombination med ortofoton. Täktområden för åren 2011 och 2016 har jämförts för att identifiera nytillkomna täkter samt utvidgningar av befintliga täkter som sedan analyserats vidare mot Blockdatabasen.

Osäkerhet

SCB:s täktinformation har hög geografisk noggrannhet och god täckningsgrad. Genom avstämningen av den geografiska informationen mot administrativa register i form av miljötillstånd och koncessioner fångas aktiva och nyupptagna täkter upp. Någon fullständig garanti för att samtliga täkter finns med kan dock inte ges. SCB sammanställer inte täktdata årligen varför årsvis statistik inte kan redovisas.

2.5 Golfbanor

Källdata för beräkning av exploatering av jordbruksmark i form av golfbanor utgörs av SCB:s data över golfbanor (ytor). Liksom för täkterna är SCB:s data om golfbanor baserat på information som extraherats ur Lantmäteriets Fastighetskarta i kombination med uppgifter från bland annat Svenska golfförbundet för att verifiera och komplettera data från Fastighetskartan. Samtliga golfbanor har även manuellt granskats för att säkerställa korrekt ytgeometri. Golfbanor för åren 2011 och 2016 har jämförts för att identifiera nytillkomna banor samt utvidgningar av befintliga vilka sedan analyserats vidare mot Blockdatabasen.

Osäkerhet

SCB:s information om golfbanor har hög geografisk noggrannhet och god täckningsgrad. Genom manuella kontroller mot ortfoton har ytgeometrin för samtliga golfbanor granskats och informationen från Svenska golfförbundet säkerställer att samtliga banor till klubbar anslutna till Svenska golfförbundet finns representerade i datamängden. För banor som tillhör ej anslutna klubbar är osäkerheten större men kontroller har i möjligaste mån gjorts mot olika webbsidor för att hitta och verifiera sådana golfbanor. SCB sammanställer inte data om golfbanor årligen varför årsvis statistik inte kan redovisas.

2.6 Vindkraftverk

Källdata för beräkning av exploatering av jordbruksmark i form av vindkraftverk utgörs av koordinatsatt data från vindbrukskollen (www.vindlov.se) över uppförda vindkraftverk. Uppgifterna tillhandahålls av länsstyrelserna. Vindlovs uppgifter utgörs av en koordinatpunkt som representerar det uppförda vindkraftverket. Data från 2011 och 2016 har använts och vindkraftverk som inte fanns i 2011-års data har antagits tillkommit under studieperioden.

För att kunna beräkna ett markavtryck har en skattning av markytan gjorts på basis av teknisk information om vindkraftverket. Följande antaganden har gjorts:

- Navhöjd ≥ 90 meter eller Totalhöjd ≥ 140 = markanspråk 4 000 kvm
- Navhöjd 60-90 meter eller Totalhöjd 100-140 = markanspråk 1 000 kvm
- Navhöjd < 60 meter eller Totalhöjd < 100 meter = markanspråk 200 kvm
- Uppgifter om navhöjd och totalhöjd saknas = markanspråk 200 kvm

Kring vindkraftverkets koordinatpunkt skapas en cirkulär yta med den specificerade arealen. Till vindkraftverkets markanspråk räknas fundament samt serviceyta. Anslutningsvägar till vindkraftverken räknas i förekommande fall som exploatering genom infrastruktur.

Osäkerhet

Det finns en viss osäkerhet vad gäller uppgifter om vindkraftverk från vindbrukskollen. En mindre stickprovsundersökning visar att uppgifterna i vindbrukskollen inte helt stämmer överens med uppgifter i exempelvis Fastighetskartan. Ibland finns objekt i Fastighetskartan som saknas i vindbrukskollens dataset, men det finns även exempel på det motsatta förhållandet. Koordinatfel kan även förekomma. Samtliga nytillkomna vindkraftverk som berör jordbruksmark har kontrollerats manuellt och uppenbart felaktiga positioner har korrigerats.

För mer information se www.vindlov.se

2.7 Vägar

Information om vägar hämtades från tabellerna i NVDB (Nationella vägdatan). Nybyggda vägar under perioden 2006 – 2010 buffrades utifrån information om vägbredd. Varje vägsträcka har ett unikt ID (RLID) vilket användes för kopplingen mellan geometri och väginformation. Vägarna i NVDB är linjeobjekt varför de buffrades med ett avstånd motsvarande halva vägbredden plus sex meter på varje sida av vägen. Om vägbredd saknades för den aktuella sträckan buffrades linjeobjekten med 9 meter på varje sida, vilket motsvarar en vägbredd om 6 meter. Detta motsvarar den metod som användes i Jordbruksverkets rapport 2006:31 och bör vara jämförbar med denna. Därefter överlagrades Jordbruksblocken och de buffrade vägarna. Arean av denna överlagring antas i detta fall motsvara den exploatering av jordbruksmark en ny vägutbyggnad ger upphov till. Eftersom samtliga överlagringar har en information om vilket år nybyggnaden eller ombyggnaden skedde, ges möjligheten att summera exploateringen av jordbruksmarken års-, läns- och kommunvis.

2.8 Järnvägar

Information om järnvägar hämtades från Trafikverkets databaser (Uttaget 2017-01-03). Järnvägar som föreligger som linjeobjekt och sammanfaller med jordbruksblock (2011) valdes ut. De linjeobjekt som var registrerade som tunnlar togs bort. Linjeobjekten buffrades sedan med 10 meter på varje sida för att täcka den ytan som järnvägen tar till anspråk. En skärning gjordes sedan mellan de dessa ytor och jordbruksblocken (2011). De återstående ytorna tidsattes med hjälp av satellitbilder som tillhandahålls som karttjänster av Skogsstyrelsen (Figur 1). Vid tidsättningen förekommer en del ytor där det inte går att avgöra om förändringen skett under den angivna perioden. Dessa ytor har gavs koden 9999 och redovisas inte i statistiken.

Figur 1. Tidsättning av järnvägsobjekt med hjälp av satellitbilder. Året då förändringen skett sattes som exploateringsår.

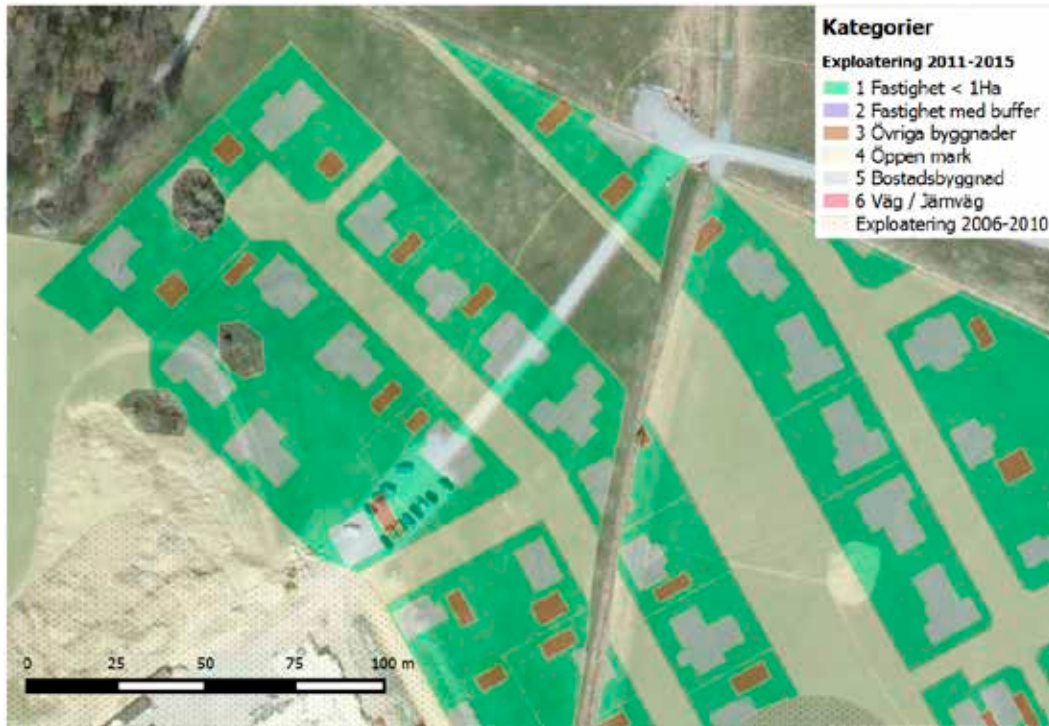
2.9 Databearbetning och analyser

Exploateringen delades upp i olika kategorier för att underlätta hanteringen av de geografiska underlagen och uttag av statistik (Figur 2). De olika kategorierna representeras av följande;

1. Fastighet med en yta < 1 hektar med bostadshus. Denna kategori motsvarar i typfallet vanlig småhusbebyggelse med villatomter. I detta fall räknas hela fastigheten som exploaterad. Husets tidssättning används för hela fastighetsytan.
2. Fastigheten har en yta > 1 hektar med bostadshus. Denna kategori kan t.ex. motsvara bostadsbebyggelse på jordbruksfastigheter eller flerfamiljshus på en större fastighet. Här räknades exploateringen genom att byggnaderna buffrades med 20 meter om de låg inom blocklagd mark. Husets tidssättning användes för den buffrade ytan.
3. Övriga byggnader, ej bostadshus. Endast byggnadens yta räknas som exploaterad.
4. Öppen mark i anslutning till kategori 1 och 2 räknas som exploaterad. Tidsattes som den tidigaste exploateringen enligt kategori 1 och 2.
5. Byggnadens yta (bostäder)
6. Exploatering från vägar byggda mellan 2011 och 2015. Linjeobjekt från NVDB och exploateringsår sätts till samma som vägens byggnadsår.
7. Exploatering från järnvägar byggda mellan 2011 och 2015. Information om byggår ges inte och därför tidsattes dessa med hjälp av satellitbilder mellan åren 2010 och 2016.

Den generella arbetsgången var som följer;

1. Urval av jordbruksblock (JBB 2011) med ägoslag ÅKER och BETE. Jordbruksblocken från 2011 är basen i hela analysen och all exploatering under perioden är räknad mot dessa.
2. Urval av bebyggelsepolygoner inom 20 meter från jordbruksmark
3. Uppdelning av bebyggelsepolygonerna (enl. 2) i **Bostäder** och **Övriga byggnader**
4. Urval av fastighetsytor < 1 hektar (Fastighetskartan)
5. Spatialt urval av fastighetsytor (enl. 3) som sammanföll med bebyggelsepolygoner **Bostäder**. Exploateringsår från byggnadspolygoner överfördes till fastighetsytorna. Resterande polygoner sparades för vidare bearbetning.
6. Resterande polygoner **Bostäder** (4) buffrades 20 meter för att representera exploaterad yta runt bostadshus. Eventuellt överlapp med fastighetsytor (enl. 4) togs bort. Exploateringsår från byggnadspolygoner överfördes till de buffrade ytorna.
7. Spatialt urval av **Öppen mark** (fastighetskartan) som sammanföll med exploaterade ytor från bostäder. Det lägsta exploateringsåret från byggnadspolygonerna överfördes till den öppna marken.
8. Samtliga skikt slogs samman och överlapp togs bort så att resultatskiktet fick följande hierarki: 1. Byggnadspolygoner 2. Fastighetsytor 3. Väg och Järnväg 4. Buffrade ytor 5. Öppen mark.
9. Exploaterade ytor från förra sammanställningen (2006-2010) togs bort från den sammanslagna exploateringsytan för att undvika dubbelräkning.
10. Exploaterade ytor (enl. 8) skars med jordbruksblocken (JBB 2011) samt kommungränser och ägoslag samt kommun överfördes till exploateringsytorna.
11. Sammanställning av statistik i tabellform.

Figur 2. Exploaterade ytor och kategorier.

I statistikredovisningen redovisas kategorierna enligt följande;

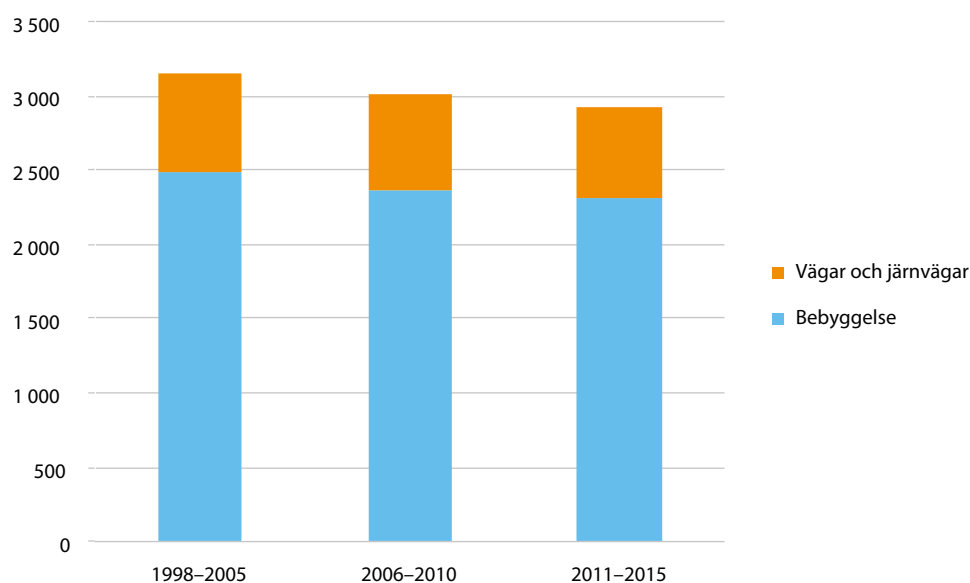
- Kategori 1,2,4, och 5 slås ihop till den övergripande kategorin *Bostadsbebyggelse*
- Kategori 3 redovisas som *Övrig bebyggelse*
- Kategori 6, 7 slås ihop till kategorin *Vägar och järnvägar*

Bearbetning av data om täkter, vindkraftverk och golfbanor skedde på likadant sätt som övriga data, med undantaget att årsvisa förändringar inte redovisas.

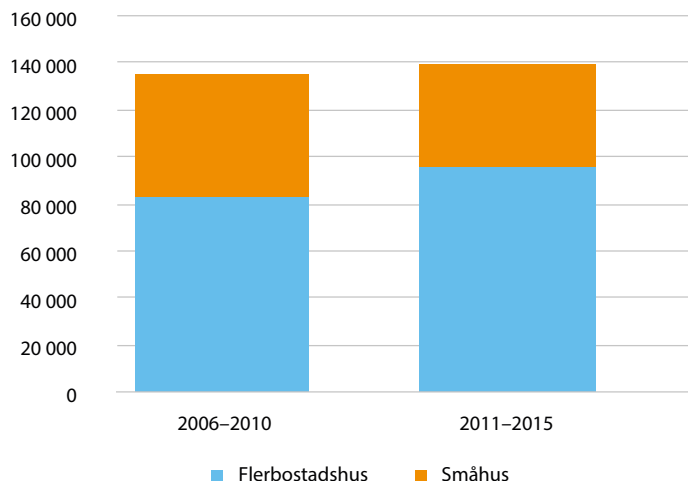
3 Resultat

3.1 Exploateringen av jordbruksmark i samma storleksordning som tidigare

Den totala arealen exploaterad jordbruksmark under perioden 2011–2015 uppgick till 2 916 hektar, vilket kan jämföras med 3 014 hektar under 2006–2010. Den totala exploateringen av jordbruksmark har alltså minskat något sedan senaste undersökta 5-årsperioden. Under samma perioder har det totala bostadsbyggandet ökat något men andelen färdigställda småhus har minskat. Detta kan till del förklara att exploateringen på jordbruksmark minskat. Minskningen gäller även sett till den första undersökta perioden 1998–2005 (Figur 3). Fördelningen mellan typ av exploatering (bebyggelse och vägar och järnvägar) är relativt stabil över tid och har under alla tre undersökta perioder stått för ca 20 procent av den exploaterade arealen.

Figur 3. Exploatering av jordbruksmark över tid fördelar efter typ av exploatering. Arealer i hektar.

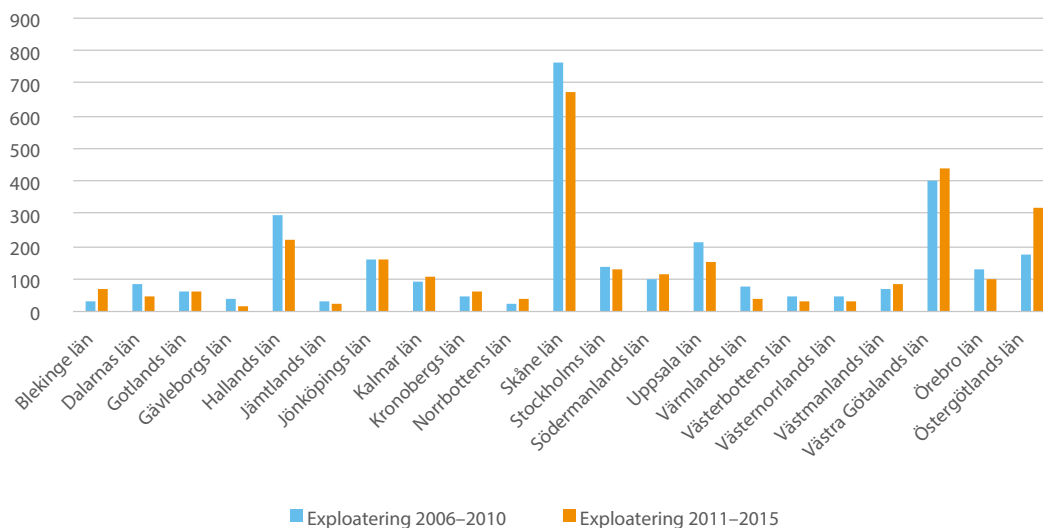

Figur 4. Antal färdigställda lägenheter i småhus och flerbostadshus 2006–2015.

3.2 Regionala mönster och typ av exploatering

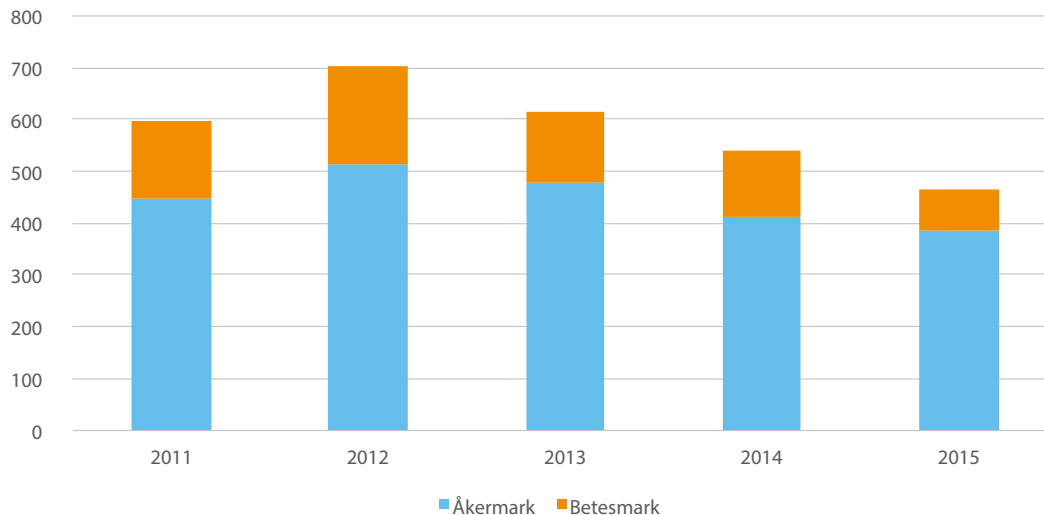
Den regionala fördelningen av den exploaterade jordbruksmarken följer i stort samma mönster som under förra perioden (Figur 4). Den tydligaste skillnaden från föregående period är en kraftig ökning i Östergötlands län där exploateringen ökat med mer än 100 hektar. Inom Östergötlands län skedde den största exploateringen av jordbruksmark i Linköpings och Mjölby kommun.

Sammanställning av exploateringen i samtliga kommuner finns i Bilaga 1.

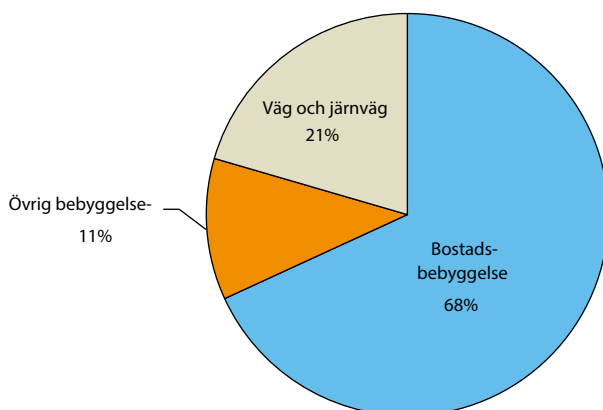
Figur 5. Sammanlagd exploatering av bebyggelse, vägar och järnvägar under 5-årsperioderna 2006–2010 och 2011–2015 angivet i hektar (Ha), uppdelat på län. Arealer i hektar.

Knappt 80 procent av den jordbruksmark som togs i anspråk för exploatering utgörs av åkermark, vilket är en minskning från förra 5-årsperioden, då andelen låg på cirka 85 procent. Detta visar att betesmark i större utsträckning utnyttjats vid exploatering.

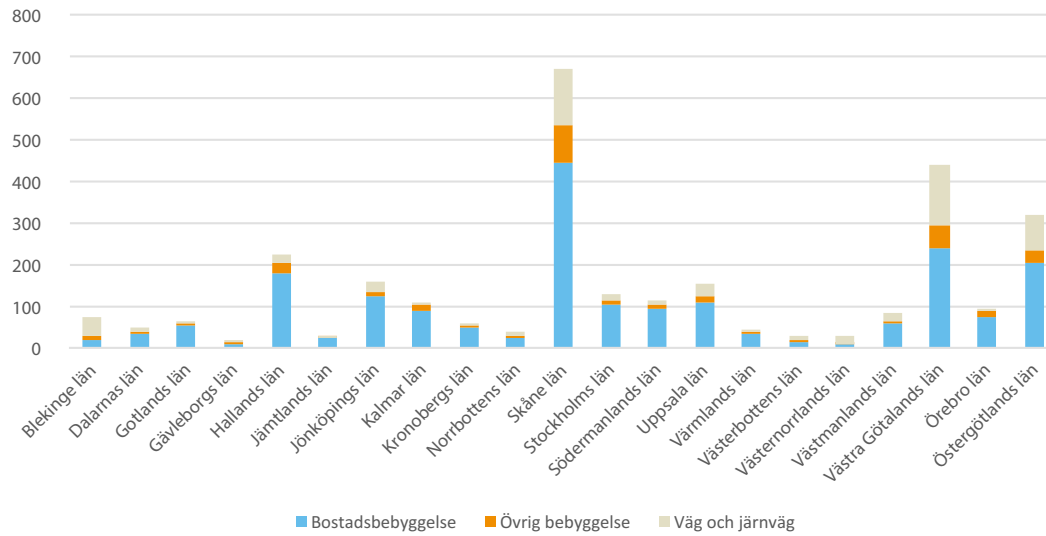
Figur 6. Exploatering av jordbruksmark nationellt uppdelat på ägoslag och år. Arealer i hektar.

På riksnivå kan ca 68 procent av den exploaterade arealen hänföras till bostadsbyggande. Av resterande kommer ca 21 procent från väg och järnväg och 11 procent från övriga byggnader som inte är bostäder (t.ex. ekonomibygnader, skolor, anläggningar) (Figur 6).

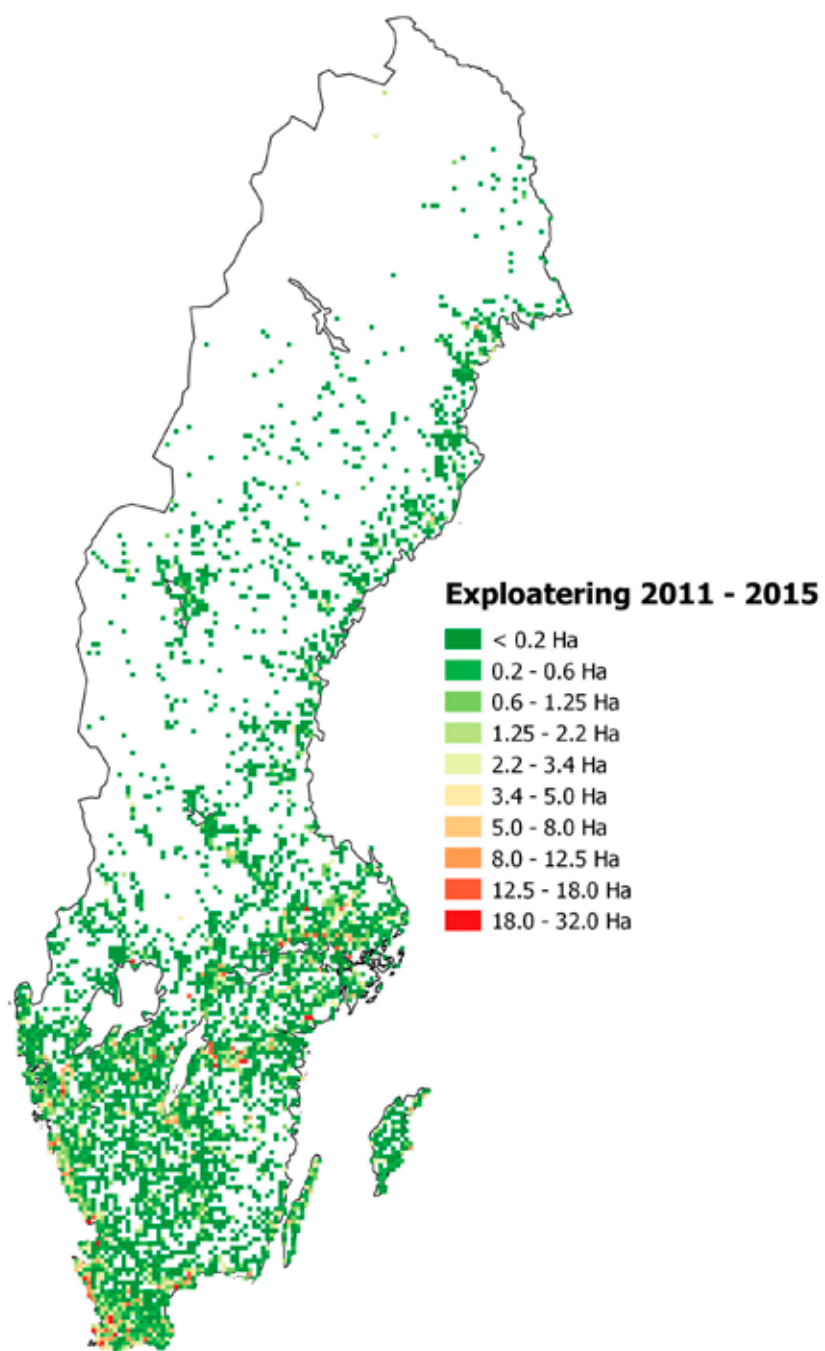
Figur 7. Fördelning av den totala arealen exploaterad jordbruksmark 2011–2015 efter kategori

Även om arealen exploaterad jordbruksmark fördelar sig ojämnt mellan länen så ser fördelningen av den exploaterade arealen mellan de tre kategorierna relativt likartad ut. Med några få undantag dominerar bostadsbyggande som orsak till exploatering (Figur 7). I Västernorrlands och i Blekinge län däremot, härstammar mer än 60 procent av exploateringen från väg- och järnvägsutbyggnad under 2011–2015.

Figur 8. Exploatering av jordbruksmark uppdelat på län och kategori 2011–2015. Arealer i hektar.

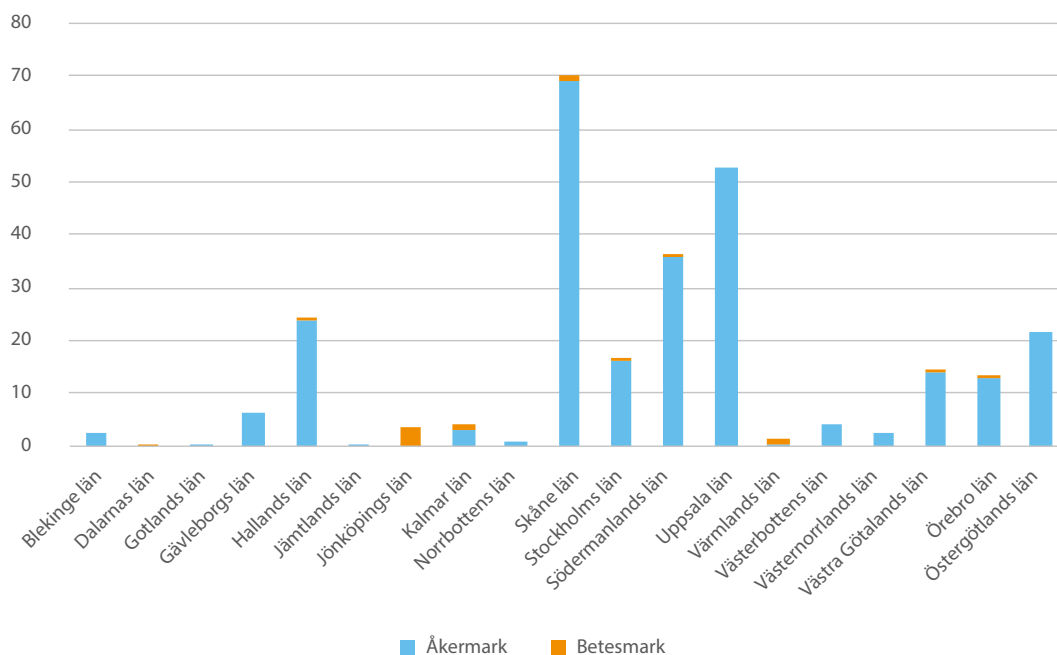
Figur 8 visar exploatering av jordbruksmark summerat på 5x5 kilometer stora rutor nationellt. Det geografiska mönstret är likartat jämfört med tidigare 5-års period. Den största exploateringen har skett kustnära i Skåne och på västkusten. Hög exploateringstryck finns även i på sina håll Östergötland och i Mälardalen. Gotland uppvisar hög exploatering i förhållande till sin yta.

Figur 9. Exploatering av jordbruksmark summerad på 5 kilometer stora rutor. Endast exploatering av bostäder, övrig bebyggelse, väg och järnväg.

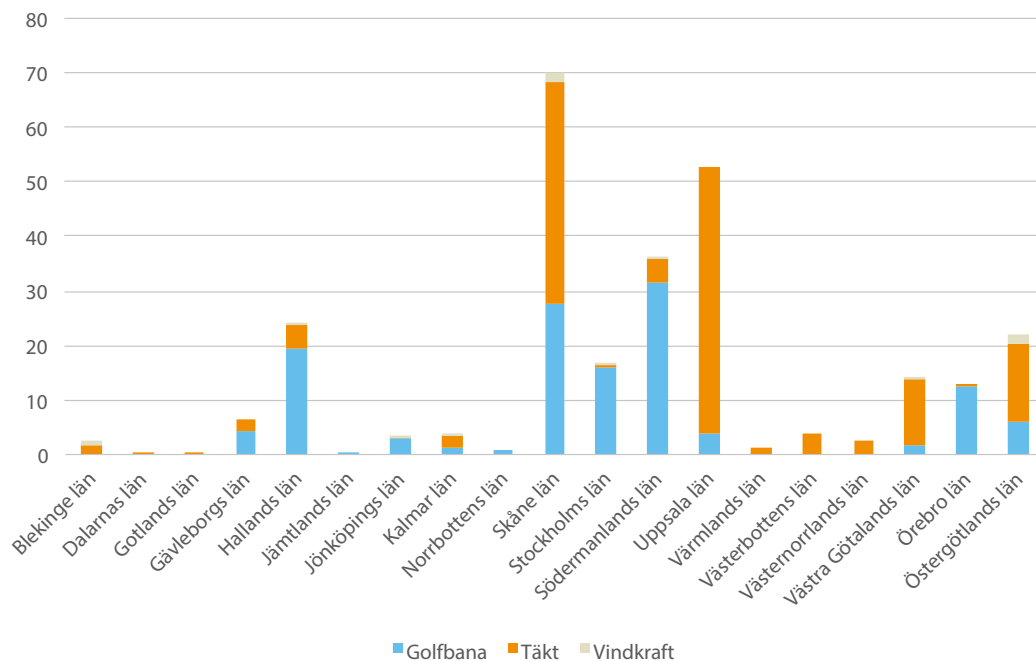
3.3 Övriga undersöka exploateringskategorier

Sammanställningen av statistik gällande övrig exploatering (golfbanor, vindkraft och täkter) visar att sammanlagt 273 hektar jordbruksmark tagits i anspråk mellan 2011 och 2015. Två län har inte haft någon exploatering från dessa kategorier; Kronobergs län och Västmanlands län och redovisas inte i diagrammen (Figur 9). Statistiken visar att den största andelen mark som tagits i anspråk (97 procent) består av åkermark.

Figur 10. Övrig exploatering 2011–2015 (vindkraft, täkter och golfbanor) uppdelat på län och ägoslag. Arealer i hektar.

En mycket liten del av den övriga exploateringen härstammar från vindkraftsetableringar (2 procent), medan resterande fördelar sig ganska jämnt mellan täktverksamhet (51 procent) och golfbanor (47 procent). I Uppsala län dominerar täktverksamhet med ca 50 hektar exploaterad jordbruksmark medan exploatering från kategorin golfbanor dominerar i Hallands, Stockholms och Södermanlands län (Figur 10).

Figur 11. Övrig exploatering 2011–2015 uppdelat på län och kategori. Arealer i hektar.

3.4 Stor variation mellan kommuner

Arealerna som exploaterats varierar kraftigt mellan olika kommuner. Vissa kommuner har inte haft någon exploatering under perioden (t.ex. Sollentuna, Nacka, Oxelösund) och cirka 80 kommuner har exploatering som understiger 1 hektar jordbruksmark, medan den exploaterade arealen i Linköping och Helsingborg var 92 respektive 73 hektar jordbruksmark vardera (Tabell 2). När det gäller den procentuella förändringen av tillgänglig jordbruksmark som exploaterats ligger Järfälla och Karlstad i topp med 6 procent av åkermarken, respektive 2 procent av betesmarken (Tabell 3).

Tabell 2. Kommuner med störst areal exploaterad åker- och betesmark 2011–2015. Exploateringen inkluderar byggnader, vägar och järnvägar. Sammanställning för samtliga kommuner finns i Bilaga 1.

Kommun	Åker (Ha)	Kommun	Betesmark (Ha)
Linköping	92	Gotland	39
Helsingborg	73	Enköping	27
Uppsala	59	Jönköping	26
Kungsbacka	54	Linköping	25
Malmö	53	Kristianstad	25
Västerås	48	Karlstad	22
Mjölby	47	Varberg	21
Motala	47	Kungälv	19
Varberg	46	Växjö	18
Trelleborg	46	Borgholm	17

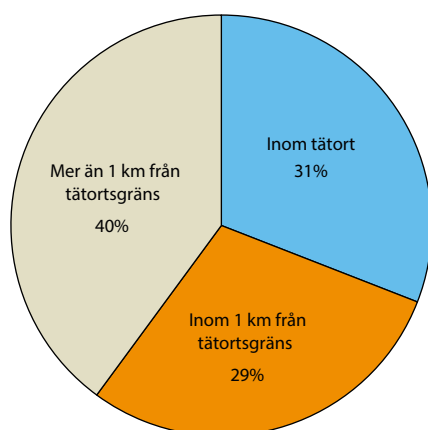
Tabell 3. Kommuner med störst andelexploaterad åker- och betesmark 2011–2015. . Exploateringen inkluderar byggnader, vägar och järnvägar. Sammanställning för samtliga kommuner finns i Bilaga 1.

Kommun	Andel åkermark	Kommun	Andel betesmark
Järfälla	6,55%	Karlstad	1,97%
Malmö	1,06%	Huddinge	1,94%
Burlöv	0,83%	Upplands-Bro	1,46%
Ale	0,76%	Hällefors	1,42%
Lilla Edet	0,73%	Kiruna	1,29%
Härryda	0,68%	Karlsborg	1,06%
Sölvesborg	0,51%	Håbo	0,95%
Huddinge	0,48%	Kungälv	0,88%
Kungsbacka	0,47%	Nynäshamn	0,81%
Vellinge	0,45%	Enköping	0,78%

3.5 Exploatering i och omkring tätorter

Ianspråkstagande av mark för expanderande tätortsbebyggelse är en betydande drivkraft för exploatering av jordbruksmark. Studien visar att omkring 30 procent av den jordbruksmark som exploaterats under perioden 2011–2015 återfinns inom tätorter så som de avgränsats av SCB för år 2015.

Även utanför själva tätorterna, men i en närliggande zon om 1 km från tätortsgränsen, finns omkring 30 procent av den exploaterade marken. Sammantaget skedde alltså 60 procent av exploateringen i eller i nära anslutning till tätorter medan 40 procent av den exploaterade marken återfanns mer än 1 km från tätorter (Figur 11).

Figur 12. Den exploaterade arealen 2011–2015 i relation till tätorter.

4 Diskussion och slutsatser

Tidsättningen av byggnadspolygoner enligt metoden som beskrivs ovan ger sannolikt större säkerhet än vad som var möjligt tidigare. Att SCB nu förfogar över årsvisa versioner av byggnadsregistret från och med 2011 underlättar avsevärt framtida arbete med denna typ av statistik och minskar behovet av tidsödande kontroller. Kontroller och jämförelser med ortofoton och satellitbilder visar att denna metodik ger bra tillförlitlighet vad gäller byggnadernas tidsättning. Samtidigt visar statistiken att en eftersläpning finns i registren som gör att det är osäkert att utvärdera exploateringen året efter den har skett vilket också bekräftas av sjunkande exploatering mot slutet av mätperioden (Figur 5). Detta är i överensstämmelse med de tidigare studier som har gjorts. Störst tillförlitlighet har därför uppgifterna som avser den samlade exploateringen under hela studieperioden, medan de årsvisa uppgifterna bör betraktas med större osäkerhet.

Sammantaget följer exploateringsmönstret 2011-2015 väl det resultat som presenterades för perioden 2006-2010. Detta gäller både i absoluta tal och i geografisk spridning. Statistiken visar på en ökning av andelen betesmark som tagits i anspråk samtidigt som den totala arealen betesmark minskar. Tittar man på jordbruksblockens förändring mellan 2006 och 2011 så finns där en tydlig trend av minskande areal betesmark, vilket kan bero på förändrad definition av betesmark. Arealen betesmark minskar med ca 13 procent på riksnivå, medan åkermarken minskar med mindre än 1 procent.

Att en stor del av exploateringen sker nära tätorter är ett tydligt mönster som kan vara intressant att studera vidare mer i detalj, särskilt i ljuset av trenden med ökad efterfrågan på närproducerade livsmedel. Det kan också vara intressant att sätta exploateringen i relation till jordbruksmarkens kvalitet och avkastning.

5 Bilaga 1

Tabell 4. Exploatering av jordbruksmark uppdelat på Län och kommun samt exploateringsår. Exploateringen inkluderar byggnader, vägar och järnvägar. Arealer i hektar.

Län	Kommun	Åkermark					Åkermark Summa	Betesmark					Betesmark Summa	Totalsumma
		2011	2012	2013	2014	2015		2011	2012	2013	2014	2015		
Blekinge	Karlshamn	-	3,6	0,2	4,6	0,9	9,3	-	-	0,1	-	1,1	1,2	10,6
	Karlskrona	1,0	-	0,8	7,8	0,8	10,4	0,6	0,0	0,2	0,9	0,1	2,0	12,3
	Olofström	0,1	0,1	0,2	-	-	0,4	-	0,9	0,0	-	0,1	1,0	1,5
	Ronneby	1,1	1,2	1,0	0,1	3,5	7,0	0,0	-	1,8	-	2,9	4,7	11,7
	Sölvesborg	0,0	0,4	1,5	32,8	1,8	36,5	-	-	-	0,2	-	0,2	36,7
Blekinge län Summa		2,3	5,3	3,7	45,3	7,1	63,7	0,6	0,9	2,1	1,2	4,3	9,1	72,8
Dalarna	Avesta	0,1	2,4	0,0	-	0,0	2,6	-	0,5	-	-	-	0,5	3,1
	Borlänge	3,4	4,7	1,7	2,2	6,0	18,1	-	0,3	-	-	0,0	0,4	18,4
	Falun	0,1	0,1	0,7	0,0	1,0	2,0	-	0,3	0,0	0,0	2,4	2,6	4,7
	Gagnef	0,7	0,0	0,0	1,3	0,1	2,1	0,0	-	0,0	-	0,0	0,1	2,1
	Hedemora	0,9	0,8	3,5	0,2	1,1	6,5	-	0,2	0,0	-	0,0	0,3	6,8
	Leksand	0,0	0,0	2,1	0,4	0,7	3,2	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,1	3,3
	Ludvika	0,2	-	-	0,1	0,3	0,5	0,0	-	-	-	-	0,0	0,5
	Malung-Sälen	1,0	0,6	-	-	0,0	1,6	2,6	0,0	-	0,5	0,0	3,1	4,7
	Mora	0,1	0,5	0,0	0,5	0,0	1,1	0,0	-	-	-	-	0,0	1,1
	Orsa	0,4	0,1	0,2	-	-	0,7	0,0	-	0,0	-	-	0,0	0,8
	Rättvik	0,1	-	0,4	0,5	0,5	1,4	0,2	-	-	0,0	-	0,2	1,6
	Smedjebacken	-	0,4	0,1	0,0	-	0,5	-	-	0,0	-	-	0,0	0,5
	Säter	0,3	0,1	0,6	-	0,3	1,3	-	-	0,0	-	0,0	0,0	1,3
Vansbro	0,0	-	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0	-	-	-	-	0,0	0,3	
Älvdalen	0,0	0,0	-	0,1	-	0,2	0,0	0,0	-	0,0	-	0,0	0,2	
Dalarnas län Summa		7,5	9,7	9,4	5,4	10,3	42,2	2,8	1,4	0,1	0,6	2,4	7,3	49,4
Gotland	Gotland	9,8	0,8	6,4	0,2	3,9	21,1	2,5	4,1	21,0	1,7	9,4	38,8	59,9
Gotlands län Summa		9,8	0,8	6,4	0,2	3,9	21,1	2,5	4,1	21,0	1,7	9,4	38,8	59,9
Gävleborg	Bollnäs	0,0	0,2	2,2	0,0	0,1	2,5	1,7	-	0,0	-	-	1,7	4,2
	Gävle	0,1	0,9	2,6	0,0	0,3	3,9	-	0,3	-	0,0	-	0,4	4,3
	Hofors	-	0,0	-	-	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0
	Hudiksvall	2,8	1,3	0,8	0,1	0,0	5,1	0,1	-	0,5	-	-	0,6	5,7
	Ljusdal	0,2	-	-	1,1	-	1,4	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	1,4
	Nordanstig	-	0,7	-	0,6	-	1,3	-	0,0	-	-	-	0,0	1,3
	Ockelbo	-	0,0	0,8	-	-	0,8	-	-	-	-	-	-	0,8
	Ovanåker	0,5	0,0	0,0	0,2	0,0	0,7	0,1	-	0,0	0,0	-	0,2	0,9
	Sandviken	0,1	0,6	0,0	-	0,3	1,0	-	0,0	-	-	-	0,0	1,0
Söderhamn	-	-	0,1	0,2	-	0,2	-	-	0,0	-	-	0,0	0,2	
Gävleborgs län Summa		3,7	3,8	6,5	2,3	0,7	16,9	2,0	0,4	0,5	0,1	-	2,9	19,8
Halland	Falkenberg	1,2	3,9	2,3	4,5	4,3	16,3	0,1	2,3	1,1	0,9	0,1	4,4	20,6
	Halmstad	1,3	11,1	2,8	15,9	13,0	44,1	-	1,9	0,3	0,3	3,1	5,6	49,7
	Hylte	0,2	0,3	0,0	0,3	-	0,8	-	0,0	-	0,3	-	0,4	1,2
	Kungsbacka	2,3	6,2	22,7	9,2	13,2	53,5	-	0,1	-	1,2	0,1	1,4	54,9
	Laholm	3,6	5,6	14,6	1,3	1,9	27,0	0,8	0,0	0,1	0,1	0,0	1,1	28,1
Varberg	12,1	7,9	10,3	5,8	10,4	46,5	6,3	7,1	0,1	2,7	4,9	21,0	67,5	
Hallands län Summa		20,6	35,0	52,7	37,1	42,8	188,3	7,2	11,4	1,5	5,4	8,2	33,8	222,0
Jämtland	Berg	0,2	0,1	1,6	0,6	-	2,4	-	0,0	0,0	-	-	0,0	2,5
	Bräcke	-	0,1	0,0	-	-	0,1	-	0,0	-	-	-	0,0	0,1
	Härjedalen	0,2	0,2	0,1	0,4	-	0,9	-	0,1	0,1	0,0	-	0,2	1,1
	Krokom	0,5	0,5	3,1	0,9	1,6	6,5	0,2	0,1	0,6	2,4	-	3,4	9,9
	Ragunda	-	0,1	-	-	-	0,1	-	0,0	-	-	-	0,0	0,1
	Strömsund	0,1	0,4	0,2	0,5	-	1,1	0,0	-	-	0,0	-	0,1	1,2
	Åre	1,6	0,4	0,2	0,0	-	2,2	1,3	0,0	0,1	1,8	-	3,2	5,4
Östersund	1,2	1,0	2,6	0,3	0,6	5,8	0,2	-	0,0	-	-	0,2	6,0	
Jämtlands läns Summa		3,7	2,7	7,8	2,7	2,2	19,1	1,7	0,2	0,9	4,3	-	7,1	26,3
Jönköping	Aneby	0,2	0,6	0,4	0,8	0,4	2,4	0,0	0,0	4,4	0,3	0,3	5,0	7,4
	Eksjö	1,0	0,9	1,7	0,6	0,4	4,5	0,3	1,0	-	0,6	0,3	2,1	6,6
	Gislaved	0,0	0,5	4,7	1,3	0,3	6,8	-	0,1	1,6	1,2	0,0	3,0	9,8
	Gnosjö	0,2	0,3	0,0	0,5	0,6	1,6	0,5	0,6	0,0	-	0,4	1,6	3,2
	Habo	1,0	6,8	1,7	2,2	1,3	12,9	-	0,1	0,7	0,0	0,0	0,8	13,7
	Jönköping	11,4	8,8	3,4	10,7	3,8	38,2	9,4	1,7	4,6	6,6	3,3	25,6	63,8
	Mullsjö	-	0,4	-	-	-	0,4	-	1,6	0,0	0,1	0,0	1,8	2,2
	Nässjö	-	0,4	0,0	2,6	0,0	3,1	-	2,1	0,4	3,1	-	5,6	8,7
Sävsjö	0,7	0,5	1,4	1,3	-	4,0	-	7,6	1,3	0,2	0,0	9,2	13,2	

Län	Kommun	Åkermark					Åkermark Summa	Betesmark					Betesmark Summa	Totalsumma
		2011	2012	2013	2014	2015		2011	2012	2013	2014	2015		
Jönköping (fortsättning)	Vaggeryd	0,9	0,8	1,1	0,1	0,0	2,9	0,0	0,0	4,9	0,7	-	5,7	8,6
	Vetlanda	0,1	1,3	0,1	0,6	5,3	7,5	-	1,7	0,2	1,4	0,2	3,6	11,1
	Värnamo	0,1	0,7	0,8	0,7	0,5	2,9	0,5	0,2	0,1	2,1	0,2	3,0	5,9
Jönköpings län Summa		15,6	22,4	15,5	21,9	12,6	88,0	10,8	16,7	20,0	16,9	4,8	69,1	157,2
Kalmar	Borgholm	0,1	5,2	7,7	2,0	0,1	15,2	3,4	9,7	1,4	2,0	0,6	17,1	32,4
	Emmaboda	-	-	0,1	-	-	0,1	-	-	0,2	0,0	0,9	1,0	1,2
	Hultsfred	2,7	0,5	0,1	-	0,8	4,0	-	0,0	0,1	-	2,0	2,2	6,2
	Högsby	0,6	-	0,0	-	0,1	0,7	0,5	-	0,0	-	0,1	0,6	1,3
	Kalmar	1,6	2,9	1,1	1,8	7,2	14,6	4,1	0,3	0,0	0,0	0,2	4,7	19,2
	Mönsterås	0,3	-	0,3	0,0	0,1	0,7	-	-	3,5	-	0,0	3,5	4,2
	Mörbylånga	3,0	3,8	3,8	0,3	0,0	10,9	4,6	-	0,4	-	0,9	5,8	16,8
	Nybro	0,2	-	0,1	0,4	0,1	0,8	-	-	0,2	0,0	0,1	0,3	1,0
	Oskarshamn	0,1	-	0,0	-	0,0	0,1	-	-	0,1	2,3	0,2	2,6	2,7
	Torsås	-	-	0,3	1,1	0,3	1,7	-	-	1,5	0,0	-	1,5	3,2
	Vimmerby	0,7	0,1	0,9	0,9	0,2	2,8	-	0,4	9,0	3,4	-	12,8	15,6
Västervik	1,5	2,0	1,4	0,6	-	5,6	0,2	0,2	0,1	-	-	0,5	6,0	
Kalmar län Summa		10,7	14,6	15,9	7,2	8,8	57,2	12,8	10,7	16,4	7,7	5,0	52,5	109,7
Kronoberg	Alvesta	0,7	1,2	0,8	0,2	2,4	5,4	-	-	0,0	0,1	0,2	0,4	5,8
	Lessebo	-	0,0	0,0	0,2	-	0,2	-	0,0	-	0,0	0,1	0,1	0,3
	Ljungby	1,4	1,7	2,1	2,0	0,5	7,7	-	0,7	4,5	0,2	0,9	6,3	14,0
	Markaryd	-	0,5	0,0	0,1	0,3	0,8	-	-	2,5	3,4	0,0	6,0	6,8
	Tingsryd	-	0,0	0,1	2,0	0,2	2,3	-	0,0	0,2	0,9	0,0	1,1	3,4
	Uppvidinge	-	-	0,2	-	0,2	0,4	-	0,1	0,0	-	0,2	0,3	0,7
	Växjö	2,1	2,9	1,8	1,7	1,1	9,6	-	11,4	3,9	1,1	1,1	17,6	27,2
Älmhult	0,2	-	0,0	0,1	0,2	0,5	0,5	-	0,6	0,2	1,0	2,3	2,8	
Kronobergs län Summa		4,4	6,3	5,1	6,3	4,9	27,0	0,5	12,3	11,8	5,9	3,5	34,0	61,0
Norrbotten	Arjeplog	-	-	0,0	-	-	0,0	-	-	0,0	-	-	0,0	0,1
	Arvidsjaur	0,0	-	0,0	0,0	-	0,0	-	-	0,0	0,0	-	0,0	0,0
	Boden	1,1	1,3	5,5	1,1	1,4	10,4	-	1,4	-	0,0	-	1,5	11,8
	Gällivare	0,0	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0
	Haparanda	-	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0
	Jokkmokk	0,0	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0
	Kalix	0,0	0,0	0,2	0,2	-	0,4	-	-	-	0,0	-	0,0	0,4
	Kiruna	-	-	-	-	0,0	0,0	4,2	-	0,7	-	-	4,9	4,9
	Luleå	1,1	1,6	5,5	2,5	0,6	11,4	0,5	0,0	-	0,1	-	0,6	12,0
	Pajala	0,9	0,0	0,1	0,0	0,3	1,3	0,2	-	-	0,0	-	0,2	1,5
	Piteå	0,3	1,6	0,2	0,5	3,9	6,5	-	0,0	-	0,0	-	0,0	6,5
	Älvsbyn	-	0,5	0,6	0,0	0,0	1,2	-	-	-	-	-	-	1,2
	Övertorneå	-	-	-	-	0,0	0,0	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0
Övertorneå	0,3	0,0	-	0,1	0,0	0,4	-	-	-	-	-	-	0,4	
Norrbottens län Summa		3,8	5,0	12,2	4,4	6,3	31,7	4,8	1,5	0,7	0,2	0,0	7,1	38,8
Skåne	Bjuv	1,3	0,8	0,6	2,0	0,0	4,7	-	-	-	0,0	-	0,0	4,7
	Bromölla	1,3	0,0	0,2	0,4	6,0	7,8	6,7	-	0,0	-	0,1	6,8	14,6
	Burlöv	0,3	3,9	1,0	0,3	0,2	5,6	-	-	-	-	-	-	5,6
	Båstad	4,8	0,3	1,6	1,6	6,4	14,8	2,5	1,1	0,1	0,0	1,7	5,5	20,2
	Eslöv	1,1	3,1	3,2	2,7	0,7	10,9	-	-	-	0,0	-	0,0	10,9
	Helsingborg	19,6	10,6	25,6	10,5	6,7	72,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	73,0
	Hässleholm	0,1	0,4	0,9	0,1	3,6	5,0	-	0,0	1,1	0,8	3,7	5,6	10,6
	Höganäs	3,2	4,1	2,7	3,7	8,2	21,9	-	-	0,0	-	0,1	0,2	22,1
	Hörby	1,9	8,7	1,0	0,8	0,0	12,4	0,0	6,3	1,6	6,8	-	14,6	27,0
	Höör	6,1	7,8	0,8	16,2	-	30,9	-	0,2	0,1	2,7	-	3,0	33,9
	Klippan	0,5	0,9	1,1	0,0	1,4	3,8	2,7	-	0,0	-	0,0	2,8	6,6
	Kristianstad	0,9	4,9	13,4	1,7	8,4	29,3	21,8	1,9	0,5	0,2	0,2	24,5	53,8
	Kävlinge	2,1	2,0	1,3	0,6	3,0	9,1	0,2	3,3	-	-	0,0	3,5	12,5
	Landskrona	3,2	1,5	9,7	1,2	1,3	16,9	-	-	-	0,0	-	0,0	16,9
	Lomma	0,1	1,1	-	0,2	0,2	1,6	-	-	-	-	-	-	1,6
	Lund	17,3	6,1	5,1	5,9	6,4	40,8	0,0	-	0,1	0,1	-	0,2	41,0
	Malmö	24,0	14,2	1,8	1,2	12,1	53,3	-	-	-	-	-	-	53,3
	Osby	0,8	-	0,2	0,3	0,3	1,7	0,1	-	0,0	-	0,0	0,1	1,8
	Perstorp	-	-	0,1	0,0	0,0	0,1	-	-	0,1	-	0,0	0,1	0,2
Simrishamn	5,2	3,7	2,4	2,7	0,9	15,0	0,0	-	0,0	5,3	0,0	5,3	20,3	

Län	Kommun	Åkermark					Åkermark Summa	Betesmark					Betesmark Summa	Totalsumma
		2011	2012	2013	2014	2015		2011	2012	2013	2014	2015		
Skåne (fortsättning)	Sjöbo	2,5	1,7	1,9	0,6	0,5	7,3	-	-	0,1	1,6	0,0	1,7	9,0
	Skurup	6,1	0,9	5,1	6,3	1,9	20,2	1,6	0,0	0,7	-	-	2,3	22,5
	Staffanstorps	6,0	1,0	9,7	14,1	0,4	31,1	-	-	-	-	-	-	31,1
	Svalöv	0,2	-	1,9	0,3	0,6	3,0	-	0,0	0,0	-	-	0,0	3,0
	Svedala	15,8	9,1	0,4	9,5	0,2	35,1	-	-	0,0	0,1	-	0,1	35,2
	Tomelilla	1,5	2,4	2,5	6,8	1,4	14,5	0,5	0,1	0,0	-	0,1	0,6	15,2
	Trelleborg	25,1	6,7	4,0	8,3	1,5	45,7	0,0	-	-	-	0,0	0,0	45,7
	Vellinge	22,4	0,9	2,2	1,8	13,0	40,3	-	-	-	-	-	-	40,3
	Ystad	2,5	2,9	3,4	1,8	1,7	12,4	-	1,0	0,0	-	-	1,0	13,4
	Åstorp	0,1	0,6	1,1	0,0	0,3	2,1	-	-	-	-	-	-	2,1
	Ängelholm	3,7	4,2	1,1	9,5	2,1	20,6	0,2	0,0	0,6	0,0	-	0,8	21,4
Örkelljunga	0,0	0,3	0,2	-	0,1	0,6	-	-	0,0	-	-	0,0	0,6	
Östra Göinge	-	0,8	0,6	-	0,1	1,5	-	0,2	0,5	-	0,0	0,7	2,2	
Skåne län Summa		179,6	105,6	106,8	111,2	89,4	592,7	36,2	13,9	5,5	17,8	6,2	79,6	672,3
Stockholm	Botkyrka	1,0	0,2	0,5	0,1	-	1,8	-	0,0	-	-	-	0,0	1,8
	Danderyd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0
	Ekerö	-	0,6	0,0	1,5	0,3	2,4	-	0,0	-	0,1	-	0,1	2,5
	Haninge	0,9	1,3	1,0	1,8	2,3	7,2	-	-	-	0,0	-	0,0	7,2
	Huddinge	0,8	0,4	-	1,0	-	2,2	0,0	0,1	-	0,5	2,8	3,5	5,6
	Järfälla	0,1	1,1	15,2	0,1	0,7	17,1	-	-	-	-	-	-	17,1
	Lidingö	-	-	-	-	0,2	0,2	-	-	-	-	-	-	0,2
	Nacka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0
	Norrköping	4,4	4,2	1,3	5,2	4,4	19,5	1,1	0,2	2,3	3,9	0,2	7,7	27,2
	Nykvarn	0,2	0,5	0,0	0,3	0,0	1,0	-	-	0,0	-	-	0,0	1,0
	Nynäshamn	1,1	1,0	0,5	0,1	-	2,7	3,4	0,0	0,4	0,1	-	3,9	6,6
	Salem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0
	Sigtuna	0,5	9,8	11,2	4,4	1,4	27,4	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	27,5
	Sollentuna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0
	Solna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0
	Stockholm	0,4	-	-	-	-	0,4	-	-	0,0	-	-	0,0	0,4
	Sundbyberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0
	Södertälje	0,2	1,3	-	0,5	0,2	2,1	0,2	0,0	-	-	-	0,3	2,4
	Tyresö	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0
	Täby	-	0,3	-	0,3	0,2	0,8	-	-	-	0,0	-	0,0	0,9
Upplands Väsby	-	-	-	0,0	4,0	4,0	-	-	-	0,0	0,1	0,1	4,1	
Upplands-Bro	0,2	0,5	2,2	0,1	-	3,1	-	9,4	-	0,1	-	9,5	12,6	
Vallentuna	2,0	3,2	0,4	5,4	0,5	11,5	0,0	-	-	0,0	0,7	0,7	12,2	
Vaxholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	-	0,0	0,0	
Värmdö	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	-	0,0	-	0,0	0,0	
Österåker	0,0	-	0,0	0,1	0,3	0,5	0,0	-	-	0,0	-	0,0	0,5	
Stockholms län Summa		11,7	24,5	32,4	20,9	14,4	103,9	4,9	9,8	2,7	4,7	3,8	26,0	129,9
Södermanland	Eskilstuna	4,7	2,1	1,9	0,2	3,0	11,9	1,4	-	0,1	0,0	0,1	1,6	13,5
	Flen	0,1	1,8	5,1	3,5	0,3	10,8	0,9	0,0	-	1,9	0,1	2,9	13,7
	Gnesta	-	3,4	-	5,0	0,2	8,5	2,2	0,1	-	0,0	-	2,3	10,9
	Katrineholm	0,2	2,3	0,3	1,1	0,4	4,3	0,0	2,0	0,0	0,2	1,6	3,8	8,1
	Nyköping	2,3	0,6	3,4	0,7	19,7	26,6	0,0	0,3	-	2,8	0,1	3,3	29,9
	Oxelösund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0
	Strängnäs	1,8	10,2	2,8	10,5	0,1	25,4	0,0	0,9	-	0,0	-	0,9	26,3
	Trosa	-	4,1	1,7	1,2	0,2	7,2	-	0,7	-	0,0	-	0,7	7,9
Vingåker	-	0,0	-	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	1,3	1,6	
Södermanlands län Summa		9,1	24,5	15,3	22,3	23,9	95,0	4,6	4,0	0,1	6,2	2,0	16,8	111,9
Uppsala	Enköping	5,9	11,4	2,4	4,6	1,3	25,6	16,3	7,3	1,4	2,2	-	27,2	52,9
	Heby	0,9	0,9	0,0	0,8	0,3	2,8	-	0,0	-	0,2	-	0,2	3,0
	Håbo	-	1,3	1,9	0,0	0,0	3,3	-	2,0	0,1	0,0	-	2,1	5,5
	Knivsta	0,2	0,4	0,7	0,1	0,0	1,3	3,2	-	-	0,6	-	3,9	5,2
	Tierp	-	2,2	-	1,9	0,0	4,1	-	3,3	-	1,2	-	4,5	8,6
	Uppsala	3,9	17,9	11,8	6,9	18,1	58,6	4,2	5,8	0,3	0,5	0,5	11,3	69,9
	Älvkarleby	0,1	-	-	0,4	-	0,5	-	-	-	-	-	-	0,5
Östhammar	0,1	0,5	-	0,9	4,0	5,4	-	0,1	-	0,2	0,2	0,5	5,9	
Uppsala län Summa		11,1	34,5	16,8	15,7	23,7	101,7	23,7	18,6	1,8	4,9	0,7	49,8	151,5
Värmland	Arvika	-	0,6	0,5	0,2	0,2	1,5	-	-	0,0	-	-	0,0	1,5
	Eda	0,1	0,2	-	-	0,3	0,6	-	0,0	-	-	-	0,0	0,6
	Filipstad	0,0	0,0	-	-	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0
	Forshaga	-	0,0	0,0	-	-	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0
	Grums	-	0,1	0,1	-	0,1	0,3	-	-	-	-	-	-	0,3

Län	Kommun	Åkermark					Åkermark Summa	Betesmark					Betesmark Summa	Totalsumma
		2011	2012	2013	2014	2015		2011	2012	2013	2014	2015		
Värmland (fortsättning)	Hagfors	0,4	0,0	0,0	-	0,0	0,5	0,1	-	-	-	-	0,1	0,6
	Hammarö	-	-	0,2	-	-	0,2	-	-	-	-	-	-	0,2
	Karlstad	-	1,5	1,2	0,4	1,1	4,2	-	0,8	2,5	19,0	0,0	22,4	26,6
	Kil	0,1	0,6	0,0	-	0,1	0,8	-	-	-	-	-	-	0,8
	Kristinehamn	0,0	-	0,3	-	0,0	0,3	-	-	0,0	-	-	0,0	0,4
	Munkfors	-	0,0	-	-	-	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0
	Storfors	0,1	-	0,0	-	0,0	0,1	-	-	-	-	-	-	0,1
	Sunne	1,0	0,2	0,4	0,6	-	2,2	-	0,0	-	-	-	0,0	2,2
	Säffle	0,4	0,6	0,1	0,2	0,1	1,4	-	-	-	-	0,0	0,0	1,4
	Torsby	0,4	1,7	-	-	0,1	2,1	-	0,0	-	-	-	0,0	2,2
Årjäng	0,1	0,5	0,4	-	0,3	1,3	-	0,0	-	-	-	0,0	1,3	
Värmlands län Summa		2,6	5,9	3,4	1,4	2,2	15,6	0,1	0,8	2,6	19,0	0,0	22,5	38,1
Västerbotten	Bjurholm	-	-	0,2	0,1	0,0	0,3	-	-	-	-	-	-	0,3
	Dorotea	0,0	-	-	0,0	-	0,0	0,0	-	-	-	-	0,0	0,0
	Lycksele	-	0,4	0,5	-	0,0	0,9	-	0,0	0,0	-	-	0,0	0,9
	Malå	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0
	Nordmaling	0,5	0,4	0,3	-	0,1	1,2	0,0	-	-	-	-	0,0	1,2
	Norsjö	-	-	-	0,0	-	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0
	Robertsfors	-	0,1	0,1	0,1	1,4	1,8	-	0,0	-	0,1	-	0,1	1,8
	Skellefteå	0,3	1,0	1,0	1,0	1,2	4,4	-	0,0	-	-	0,0	0,0	4,4
	Sorsele	0,0	-	0,4	-	0,3	0,7	-	-	0,0	-	0,0	0,0	0,7
	Storuman	0,0	-	-	-	0,1	0,1	-	-	-	-	0,1	0,1	0,2
	Umeå	1,8	7,3	0,3	2,2	3,7	15,3	0,0	0,5	-	-	0,0	0,5	15,8
	Vilhelmina	0,0	0,3	-	0,0	0,0	0,4	0,0	-	-	-	0,3	0,3	0,8
	Vindeln	-	0,5	0,0	0,0	0,0	0,6	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,6
Vännäs	-	-	0,3	0,7	0,5	1,5	-	-	-	-	-	-	1,5	
Åsele	0,0	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0	
Västerbottens län Summa		2,7	9,9	3,1	4,3	7,4	27,4	0,0	0,5	0,0	0,1	0,4	1,1	28,4
Västernorrland	Härnösand	0,2	-	0,0	0,0	0,0	0,2	-	-	-	-	-	-	0,2
	Kramfors	6,1	0,7	0,0	-	1,4	8,2	-	-	0,0	-	0,0	0,0	8,2
	Sollefteå	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	-	-	0,0	0,0	0,3
	Sundsvall	2,3	1,7	0,1	7,3	1,1	12,5	0,0	0,0	-	0,0	-	0,1	12,5
	Timrå	0,0	0,0	0,0	0,3	-	0,4	-	-	-	0,1	-	0,1	0,5
	Ånge	0,2	0,1	0,0	-	-	0,2	-	0,1	-	-	-	0,1	0,3
Örnsköldsvik	2,4	0,0	0,6	1,9	0,8	5,8	0,0	0,0	-	0,0	-	0,1	5,9	
Västernorrlands län Summa		11,3	2,5	0,8	9,6	3,4	27,6	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,4	28,0
Västra Götaland	Ale	4,6	26,7	1,8	0,6	0,4	34,2	0,0	0,0	0,5	0,7	0,1	1,4	35,6
	Alingsås	4,6	1,2	0,3	0,4	0,3	6,8	0,1	0,5	-	0,0	-	0,6	7,5
	Bengtstors	-	0,3	0,2	-	0,0	0,5	-	0,0	0,2	-	0,0	0,2	0,8
	Bollebygd	0,7	0,0	-	0,0	0,7	1,4	0,5	1,0	0,1	0,0	-	1,5	2,9
	Borås	0,5	1,4	0,0	0,2	0,3	2,5	-	0,6	0,6	0,2	-	1,5	3,9
	Dals-Ed	-	0,2	0,1	0,1	0,4	0,9	-	-	-	-	-	-	0,9
	Essunga	0,0	0,8	0,9	0,2	0,1	2,0	-	0,0	-	-	0,0	0,0	2,0
	Falköping	9,4	5,0	4,6	1,1	0,7	20,8	0,3	5,8	0,6	0,0	0,1	6,8	27,6
	Färgelanda	-	-	1,3	-	0,3	1,6	-	-	-	-	0,0	0,0	1,6
	Grästorp	0,0	0,5	0,5	-	3,2	4,2	-	-	-	-	-	-	4,2
	Gullspång	-	-	0,0	-	0,3	0,3	-	-	0,0	-	0,0	0,0	0,3
	Göteborg	1,7	0,2	0,7	2,2	0,5	5,4	0,3	0,0	0,0	1,5	0,0	1,9	7,3
	Götene	0,8	0,9	2,3	0,0	1,0	5,0	0,0	-	0,0	-	-	0,0	5,0
	Herrljunga	0,4	0,3	-	0,1	0,6	1,3	0,1	0,3	-	0,0	0,0	0,5	1,8
	Hjo	1,2	0,0	0,5	-	0,1	1,8	-	-	-	-	0,0	0,0	1,8
	Härryda	1,6	0,4	2,1	0,0	1,9	6,0	1,9	0,0	0,3	0,0	0,0	2,2	8,2
	Karlsborg	0,1	-	0,0	0,4	0,0	0,5	-	6,3	-	-	-	6,3	6,8
	Kungälv	0,2	4,4	2,1	1,0	1,2	8,9	-	15,9	0,2	2,2	1,2	19,4	28,3
	Lerum	0,1	0,4	0,1	0,5	-	1,2	-	0,0	-	0,0	-	0,0	1,2
	Lidköping	10,9	7,2	1,4	1,4	2,9	23,8	-	0,0	-	0,1	0,9	1,0	24,9
	Lilla Edet	1,1	30,2	0,6	2,0	0,3	34,2	0,2	1,0	-	-	-	1,3	35,5
	Lysekil	-	0,2	0,0	-	0,4	0,6	-	0,0	-	-	0,0	0,0	0,6
	Mariestad	0,9	-	0,9	1,7	0,6	4,1	-	-	0,0	-	0,2	0,3	4,3
	Mark	1,8	1,9	0,6	1,9	0,4	6,7	4,7	2,6	0,9	1,0	0,9	10,2	16,9
	Mellerud	0,4	3,7	0,2	0,0	0,7	5,0	-	-	-	-	-	-	5,0
	Munkedal	-	0,5	0,3	0,3	1,0	2,1	-	-	0,0	-	0,0	0,0	2,1
Mölnådal	-	-	0,3	1,6	0,4	2,3	-	-	-	-	-	-	2,3	
Orust	-	2,2	0,3	0,6	1,5	4,6	-	2,0	-	0,2	0,8	3,0	7,7	
Partille	-	0,0	-	-	0,1	0,1	-	-	-	-	-	-	0,1	

Län	Kommun	Åkermark					Åkermark Summa	Betesmark					Betesmark Summa	Totalsumma
		2011	2012	2013	2014	2015		2011	2012	2013	2014	2015		
Västra Götaland (forts.)	Skara	0,8	2,7	3,5	0,4	1,2	8,6	0,0	1,8	0,0	-	0,0	1,8	10,4
	Skövde	9,5	1,1	2,3	5,0	4,5	22,5	0,8	0,2	0,1	0,3	0,2	1,6	24,1
	Sotenäs	-	0,7	0,0	-	0,1	0,8	-	-	-	-	0,3	0,3	1,1
	Stenungsund	0,2	0,9	0,1	0,2	0,7	2,0	0,9	0,1	0,0	0,0	0,0	1,1	3,1
	Strömstad	0,1	1,6	0,6	0,1	0,3	2,7	-	0,1	2,5	-	0,0	2,6	5,3
	Svenljunga	0,0	0,1	-	2,4	-	2,5	-	0,0	-	0,8	-	0,8	3,3
	Tanum	0,4	1,4	2,2	1,9	6,9	12,8	-	0,2	0,0	-	0,1	0,3	13,0
	Tibro	0,5	0,5	8,5	0,7	0,6	10,8	-	-	0,0	-	0,5	0,5	11,3
	Tidaholm	0,6	0,2	0,2	0,0	0,0	1,0	0,2	0,0	0,0	-	0,0	0,3	1,3
	Tjörn	0,2	2,0	0,0	0,6	0,2	3,0	-	2,2	0,2	5,2	-	7,5	10,5
	Tranemo	0,1	0,0	0,3	0,4	0,8	1,6	-	4,7	0,1	0,4	0,3	5,5	7,2
	Trollhättan	12,4	17,5	2,3	2,5	5,1	39,8	0,8	0,2	-	0,0	0,0	1,0	40,8
	Töreboda	0,0	-	0,4	-	0,1	0,5	-	-	-	-	-	-	0,5
	Uddevalla	-	3,3	4,3	2,5	0,8	10,8	-	0,4	0,0	-	0,0	0,4	11,3
	Ulricehamn	0,3	1,5	0,0	1,4	5,6	8,8	0,2	4,8	0,1	0,7	3,3	9,2	18,0
	Vara	0,6	4,3	0,1	0,2	1,2	6,3	-	2,4	-	0,0	0,0	2,4	8,7
	Värgårda	0,6	7,6	1,6	0,4	1,6	11,7	1,5	3,3	3,0	0,2	0,1	8,0	19,8
Vänersborg	-	0,5	0,5	0,4	0,1	1,5	0,0	0,0	-	0,1	0,7	0,9	2,4	
Åmål	-	0,0	-	-	0,0	0,1	-	-	-	-	0,0	0,0	0,1	
Öckerö	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	
Västra Götalands län Summa		67,2	134,8	49,0	35,5	50,4	336,9	12,6	56,6	9,5	14,0	9,9	102,6	439,4
Örebro	Askersund	1,6	0,1	1,6	4,6	0,5	8,4	0,0	0,0	1,6	0,7	0,9	3,2	11,6
	Degerfors	0,2	-	0,2	0,2	0,0	0,5	0,2	-	0,0	-	0,0	0,2	0,7
	Hallsberg	0,1	0,1	3,5	0,5	4,7	8,9	-	-	-	0,1	-	0,1	8,9
	Hällefors	0,0	-	-	-	0,0	0,0	0,0	-	-	-	3,8	3,8	3,8
	Karlskoga	-	0,0	1,0	0,5	0,2	1,7	-	-	0,0	-	-	0,0	1,7
	Kumla	0,7	1,8	1,8	0,2	0,9	5,4	-	0,0	0,0	-	0,9	0,9	6,3
	Laxå	0,0	-	-	-	0,0	0,0	-	-	0,0	-	0,0	0,0	0,0
	Lekeberg	0,7	0,8	5,4	0,5	1,1	8,6	-	-	0,2	-	0,8	1,0	9,6
	Lindesberg	0,8	-	0,4	0,0	1,0	2,1	0,0	-	0,0	-	0,0	0,1	2,2
	Ljusnarsberg	0,1	-	-	0,0	0,0	0,2	0,0	-	0,0	-	0,0	0,0	0,2
	Nora	0,0	0,8	0,0	0,4	0,8	2,1	0,0	-	0,0	-	3,6	3,6	5,7
Örebro	9,3	7,6	13,9	8,3	0,7	39,8	0,1	2,5	0,5	2,3	0,3	5,8	45,5	
Örebro län Summa		13,5	11,3	27,7	15,2	9,8	77,6	0,3	2,5	2,3	3,0	10,4	18,6	96,2
Östergötland	Boxholm	0,1	0,2	0,0	0,0	-	0,4	-	0,0	0,1	0,1	-	0,2	0,6
	Finspång	-	0,6	1,0	0,5	0,8	2,9	-	5,9	0,0	0,1	-	6,0	8,9
	Kinda	0,1	0,5	0,2	1,2	-	2,0	0,0	0,4	2,2	1,9	0,0	4,5	6,4
	Linköping	18,5	9,4	6,5	20,4	37,6	92,5	8,4	1,1	5,8	2,8	7,1	25,2	117,7
	Mjölby	16,2	3,0	23,2	3,4	1,4	47,1	-	0,1	10,2	0,4	0,8	11,4	58,5
	Motala	0,8	11,5	32,3	1,8	0,4	46,8	0,1	0,0	1,2	0,0	-	1,3	48,1
	Norrköping	3,1	6,8	2,8	3,2	0,3	16,2	5,6	0,0	0,8	0,7	-	7,1	23,3
	Söderköping	0,9	8,9	1,3	0,0	0,1	11,2	4,4	0,2	-	0,0	0,1	4,8	16,0
	Vadstena	-	1,4	9,4	0,0	0,2	11,0	-	1,1	0,3	-	-	1,3	12,3
	Valdemarsvik	0,3	3,5	0,0	0,1	-	3,8	0,7	0,4	-	6,7	-	7,9	11,7
	Ydre	-	0,3	0,1	-	-	0,4	-	10,7	0,0	-	-	10,7	11,1
Åtvidaberg	0,0	0,2	0,4	0,1	0,8	1,5	0,5	0,9	0,0	0,0	-	1,4	2,9	
Ödeshög	-	0,7	0,4	0,5	0,2	1,8	-	1,7	0,0	0,1	-	1,8	3,5	
Östergötlands län Summa		40,0	46,8	77,8	31,3	41,6	237,5	19,7	22,5	20,6	12,8	8,1	83,6	321,2
Totalsumma		447	514	477	412	384	2234	148	190	138	127	79	681	2916

Rapporten kan beställas från

Jordbruksverket • 551 82 Jönköping • Tfn 036-15 50 00 (vx)

E-post: jordbruksverket@jordbruksverket.se

www.jordbruksverket.se